

Crisis voedt onvrede Midden-Oosten

Beeld van robuuste financiële bastions die kredietstorm relatief goed zullen doorstaan is niet juist

Leo Kwartan

Voor veel moslims in het Midden-Oosten was het slachtfest dit jaar een sobere aangelegenheid. Zeker in vergelijking met voorgaande jaren, toen de festiviteiten veel weg hadden van ons kerstfeest met calorierijke maaltijden, dure cadeautjes en een run op kledingzaken. Maar zelfs de schapenverkoop viel dit jaar tegen, zodat een koopman in Damascus tegenover het Libanese dagblad Nahar op dezelfde toon klaagde als een kerstbomenhandelaar in Steenwijk die met zijn handel blijft zitten. Officieel wordt de kredietcrisis als boosdoener gezien, maar feit is dat inflatie en prijsstijgingen de economieën van landen als Jordanië, Syrië en Egypte al teisterden lang voordat Lehman Brothers omviel.

De kredietcrisis kan gaan werken als katalysator voor de groeiende sociale onvrede in het Midden-Oosten. Neem Egypte. De voedselrellen en dreigende stakingen begin dit jaar boezemden het corrupte en inefficiënte regime van president Mubarak terecht angst in. Twintig procent van de bevolking moet rondkomen met twee dollar per dag. Miljoenen Egyptenaren wachten dagelijks in lange rijen op gesubsidieerd brood. De kredietcrisis zal de voornaamste inkomstenbronnen van Egypte aantasten, zoals toerisme en het Suezkanaal. Het stimuleringspakket van \$ 1,3 mrd dat het regime onlangs afkondigde, zal het tij niet keren.

Ook sommige olierijke landen kunnen het moeilijk krijgen. En dan hebben we het niet over Dubai, Qatar of Koeweit, die relatief kleine bevolkingen hebben, een goed gevulde bankrekening en het vooruitzicht van vaste olie-inkomsten. Nee, dan gaat het om

landen als Saudi-Arabië en Iran, die een grote, jonge bevolking kennen, hoge werkloosheid en groeiende ontevredenheid. De media roepen te gemakkelijk het beeld op van robuuste financiële bastions die de kredietstorm relatief goed zullen doorstaan. De realiteit is minder rooskleurig. In Saudi-Arabië bijvoorbeeld zullen megaprojecten die de jeugd van banen moeten voorzien, grote vertragen oplopen.

Dergelijke projecten, zoals de bouw van een nieuwe havenstad

aan de Rode Zee, zijn geen gekkigheid van oliesjeiks die te veel geld hebben. Integendeel, ze zijn noodzakelijk voor de diversifiëring van de economie en bestrijding van een werkloosheidspercentage van ruim 20. Het alternatief, voor Sau-

God zal de ayatollahs niet kunnen beschermen tegen de zwaartekracht van economische wetten

di-Arabië althans, is een samenleving die radicaliseert. Hetzelfde geldt voor Iran, zij het dat deze realiteit nog niet is doorgedrongen tot de top. President Ahmadinejad zwolg in Schadenfreude toen hij onlangs aankondigde dat de teloorgang van het wereldkapitalisme is begonnen en dat de Islamitische Republiek zich opmaakt om de wereld te redden.

Het zijn overmoedige woorden van een leider die zijn landgenoten beter zou moeten kennen. Iraniers zijn, in tegenstelling tot Ara-

bieren, revolutionairen. Hoge werkloosheid, oplopende prijzen, grauwe armoede en corrupt bestuur zijn in het verleden meer dan eens aanleiding geweest voor de bevolking om massaal de straat op te gaan. Ook God zal de ayatollahs niet kunnen beschermen tegen de zwaartekracht van economische wetten.

Leo Kwartan is arabist en werkzaam als adviseur voor bedrijven die opereren in het Midden-Oosten.

Illustratie: Hein de Kort

